

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อถ นํ สตุธา อุปาสก ปุพฺเพปิ มยา อิตฺติโย นาม นทีอาทิสทิสสา
ตาสฺ ปรณฺหิตฺเตน โกลฺโห น กาดพฺโพติ วุตฺตํ ตฺวํ ปน ภวปฏิจฺจนฺนตฺตา น
สตุลฺกเขสีติ วตุวา เตน ยาจิโต ชาตกํ วิตุถาเรตุวา อุปาสก อิตฺติยา หิ
อติจารินีภาโว ทานํ เทนตฺสฺส มจฺเฌรํ อิชฺโลภปรโลเกสุ สตุตฺตานํ อุกฺสฺลคมฺมํ
วินาสนตฺถเนน มลํ อวิชฺชา ปน สพฺพมฺลानํ อุตฺตมํ มลนฺติ วตุวา อีมา กถา
อภาสิ

มลิตฺติยา ทฺวจฺจริตํ	มจฺเฌรํ ททโต มลํ
มลา เว ปาปกา ชฺมฺมา	อสุมี โลเก ปรมฺหิ จ
ตโต มลา มลตรํ	อวิชฺชา ปรมํ มลํ
เอตํ มลํ ปหนฺตฺวาน	นิมฺมลา โหถ ภิกฺขโวติ ฯ

ตตฺถ ทฺวจฺจริตฺตฺวา อติจาโร ฯ อติจารินีหิ อิตฺถิ สามีโกปิ เคหา
นีหฺรติ มาตาปีตฺตฺนํ สฺนฺตีกํ คจฺจนฺตํ ตฺวํ กุลฺลฺสฺส อคารวภูตา อภฺยึหิปี น
ทฺฐจฺพฺพาทิ ตํ นีหฺรนฺติ สา อนาถา วิจฺรนฺตี มหาทฺกฺขํ ปาปฺณาติ เตนฺสฺสา
ทฺวจฺจริตํ มลนฺติ วุตฺตํ ฯ ททโตติ ทายกฺสฺส ฯ ยสฺส หิ เขตฺตกสนกาเล อิมฺสุมี
เขตฺเต สมฺปนฺเน สลาภกตฺตาทีนํ ทสฺสามิติ จินฺเตนตฺสฺส นีปนฺเน สสฺเส
มจฺเฌรํ อุปฺชฺชิตฺวา จากจิตฺตํ นีวาเรติ โส มจฺเฌรวเสน จากจิตฺเต อวิรุหนฺเต
มนุสฺสสมฺปตฺตี ทิพฺพสมฺปตฺตี นีพฺพานสมฺปตฺตินฺติ ติสฺโส สมฺปตฺติโย น
ลภติ เตน วุตฺตํ มจฺเฌรํ ททโต มลนฺติ ฯ อญฺเณสุปี เอวรฺูเปสุ เอเสว นโย ฯ
ปาปกา ชฺมฺมาติ อุกฺสฺลา ชฺมฺมา ปน อิชฺโลเก จ ปรโลเก จ มลเมว ฯ ตโตติ
เหตุจฺจา วุตฺตมฺลโต ฯ มลตรนฺติ อติเรกมฺลํ โว กเถมีติ อตุโถ ฯ อวิชฺชาติ
อญฺจวตฺตฺกํ อญฺญาณเมว ปรมํ มลํ ฯ ปหนฺตฺวานาติ เอตํ มลํ ชหิตฺวา ภิกฺขเว
ตฺมฺเห นิมฺมลา โหถาติ อตุโถ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. โส (จุฬาสาริกฤษ) กิร เอกทิวส์ เวชชกมมํ กตฺวา ปณฺธิตโกชนํ
 ลภิตฺวา อาทาย นิกฺขมฺนฺโต อนฺตรามคฺเค เถร์ ทิสฺวา ภนฺเต อิทํ มยา เวชชกมมํ
 กตฺวา ลทฺธํ ตุมฺเห อญฺญตฺถ เอรูปรํ โภชนํ น ลภิสฺส อิมํ ญฺญชฺถ อหํ
 เต เวชชกมมํ กตฺวา นิจฺจกถํ เอรูปรํ อาหารํ อาหริสฺสามิตี อาห ๑ เถโร
 ตสฺส วจฺนํ สุตฺวา ตฺถุหฺนีฏฺโถว ปกฺกามิ ๑ ภิกฺขุ วิหารํ อากนฺตฺวา สตฺถุ ตมตฺถํ
 อาโรเจสฺสุ ๑ สตฺถา ภิกฺขเว อหิริโก นาม ปคพฺโภ กากสฺทิสฺโส หุตฺวา
 เอกวิสฺติวิชาย อนเสนาย จตฺวา สุขํ ชีวตี หิโรตฺตปฺปสมปฺนโน ปน ทุกฺขํ
 ชีวตีติ วตฺวา อีมา คาธา อภาสิ

สุขีวํ อหิริเกน

กากสุเรน รัสนา

ปกฺขนฺทีนา ปคพฺเณน

สงฺกิติฏฺเฐน ชีวิตํ

หิริมตา จ ทฺชชีวํ

นิจํ สุขิกเวสนา

อลีเนนาปคพฺเณน

สุทฺธาชีเวน ปสฺสตาติ ๑

ตตฺถ อหิริเกนาติ ฉินฺนหิโรตฺตปฺปเณน ๑ เอรูเปน หิ อมาตฺรเมว
 มาตา เมติ อปีตาทโย เอว ปีตา เมติอาทีนา นเยน วตฺวา เอกวิสฺติวิชาย
 อนเสนาย ปติฏฺฐาย สุขเณน ชีวิตุํ สกฺกา ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า คุณก่อนอุบาสก อ.คำว่า ชื่อ อ.หญิง ท. เป็นผู้เช่นกับด้วยสถานที่ที่มีแม่น้ำเป็นต้น ย่อมเป็น, อ.ความโกรธ อันบัณฑิต ไม่พึงกระทำ ในหญิง ท. เหล่านั้น ดังนี้ อันเรา กล่าวแล้ว แม้ในกาลก่อน, แต่ ว่า อ.ท่าน ย่อมไม่กำหนด เพราะความที่แห่งตนเป็นผู้อัน กระทบปิดแล้ว ดังนี้ กะกุลบุตรนั้น ผู้อันกุลบุตรนั้นทูลอ่อนวอนแล้ว ทรงยัง ซาดก ให้พิสดารแล้ว ตรัสแล้วว่า คุณก่อนอุบาสก ก็ อ.ความเป็นแห่งหญิง ผู้ประพฤติกว้างโดยปกติ เป็นมลทิน ของหญิง ย่อมเป็น, อ.ความตระหนี่ เป็นมลทิน ของบุคคล ผู้ให้อยู่ ซึ่งทาน ย่อมเป็น, อ.อกุศลกรรม เป็นมลทิน ของสัตว์ ท. ในโลกนี้และโลกอื่น ท. เพราะอรรถว่าเป็นเครื่องยังสัตว์ ท. ให้พินาศ ย่อมเป็น, ส่วนว่า อ.อวิชา เป็นมลทิน อันสูงสุด กว่ามลทิน ทั้งปวง ท. ย่อมเป็น ดังนี้ ได้ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา ท. เหล่านี้ว่า

อ.ความประพฤติกว้าง เป็นมลทิน ของหญิง
 ย่อมเป็น, อ.ความตระหนี่ เป็นมลทิน ของบุคคลผู้
 ให้อยู่ ย่อมเป็น, อ.ธรรม ท. อันลามก
 เป็นมลทินแล ในโลกนี้ด้วย ในโลกอื่นด้วย ย่อมเป็น,
 อ.เรา จะบอก ซึ่งมลทินกว่า กว่ามลทินนั้น,
 อ.อวิชา เป็นมลทิน อย่างยิ่ง ย่อมเป็น,
 คุณก่อนภิกษุ ท. อ.เธอ ท. ละขาดแล้ว ซึ่งมลทิน
 นั้น เป็นผู้ที่มีมลทินออกแล้ว จงเป็น ดังนี้ ฯ

อ.ความประพฤติกว้าง ชื่อว่า **ทุจฺจริตฺ** ในพระคาถานั้น ฯ ก็ แม้ อ.สามี
 ย่อมนำออก ซึ่งหญิง ผู้ประพฤติกว้างโดยปกติ จากเรือน, อ.มารดาและบิดา ท.
 ย่อมนำออก ซึ่งหญิงนั้น ผู้ไปอยู่ สู่น้ำนํ้า ของมารดาและบิดา ท. ด้วยคำว่า

อ.เธอ ผู้เป็นคนไม่เคารพต่อตระกูลเป็นแล้ว อันเรา ท. ไม่ฟังเห็น แม้ด้วย
 นัยน์ตา ท. ดังนี้; อ.หญิง นั้น เป็นผู้ที่มีพืงหามิได้ เป็น เทียวไปอยู่ ย่อมถึง
 ซึ่งความทุกข์ใหญ่; เพราะเหตุนั้น อ.ความประพฤดิชั่ว แห่งหญิง นั้น
 อันพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้วว่า เป็นมลทิน ดังนี้ ฯ อ.อรรถว่า ของบุคคล
 ผู้ให้ ดังนี้ แห่งบทว่า ททโต ดังนี้ ฯ ก็ เมื่อบุคคลใด คิดอยู่ว่า ครั้นเมื่อ
 นี้ ถึงพร้อมแล้ว, อ.เรา จักถวาย ซึ่งภักต. มีสลาภภักตเป็นต้น ดังนี้ ในกาล
 เป็นที่ไถซึ่งนา, ครั้นเมื่อข้าวกกล้า สำเร็จแล้ว, อ.ความตระหนี่ เกิดขึ้นแล้ว
 ย่อมห้าม ซึ่งจิตอันประกอบพร้อมแล้วด้วยจาคะ, อ.บุคคลนั้น, ครั้นเมื่อจิต
 อันประกอบพร้อมแล้วด้วยจาคะ ไม่งอกงามอยู่ ด้วยอำนาจแห่งความตระหนี่,
 ย่อมไม่ได้ ซึ่งสมบัติ ท. สาม คือ ซึ่งสมบัติในมนุษย์ ซึ่งสมบัติอันเป็นทิพย์
 ซึ่งสมบัติคือพระนิพพาน; เพราะเหตุนั้น อ.พระดำรัส ว่า มจเจอร์ ททโต มล
 ดังนี้ อันพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสแล้ว ฯ อ.นัย นั้นนันทเทียว ในบท ท.
 อันมีอย่างนี้เป็นรูป แม่เหล่าอื่น ฯ

อ.อรรถว่า ส่วนว่า อ.ธรรม ท. อันเป็นอกุศล เป็นมลทินนั้นเทียว
 ในโลกนี้ด้วย ในโลกอื่นด้วย ย่อมเป็น ดังนี้ แห่งหมวดสองแห่งบทว่า
 ปาปกา ฐมมา ดังนี้ ฯ

อ.อรรถว่า กว่ามลทินอันเรากล่าวแล้ว ในหนหลัง ดังนี้ แห่งบท
 ว่า ตโต ดังนี้ ฯ

อ.อรรถว่า อ.เรา จะบอก ซึ่งมลทินอันยิ่งกว่า แก่เธอ ท. ดังนี้
 แห่งบทว่า มลตรฺ์ ดังนี้ ฯ

อ.อรรถว่า อ.ความไม่รู้ อันมีวัตถุแปลนั้นเทียว* เป็นมลทิน อย่างยิ่ง
 ย่อมเป็น ดังนี้ แห่งบทว่า อวิชชา ดังนี้ เป็นต้น ฯ

อ.อรรถว่า คู่ก่อนภิกษุ ท. อ.เธอ ท. ละแล้ว ซึ่งมลทิน นั้น เป็นผู้
 มีมลทินออกแล้ว จงเป็น ดังนี้ แห่งบทว่า ปหนตุวาน ดังนี้ เป็นต้น ฯ

* อวิชชา หรือ อัญญาณะ มี ๘ ประการ ได้แก่ ๑. ไม่รู้จักทุกข์ ๒. ไม่รู้จักสมุทัย เหตุเกิดแห่งทุกข์ ๓. ไม่รู้จัก
 นิโรธ ความดับทุกข์ ๔. ไม่รู้จักมรรค แนวทางถึงความดับทุกข์ ๕. ไม่รู้จักอดีต ๖. ไม่รู้จักอนาคต ๗. ไม่รู้จักทั้ง
 อดีตทั้งอนาคต ๘. ไม่รู้จักปฏิจสุมุบาท คือ ไม่รู้ตามความเป็นจริงว่าสภาวะธรรมต่างๆ เป็นเหตุเป็นผลของกัน
 และกัน

แปล โดยอรธ

๒. ดังได้สดับมา วันหนึ่ง พระอุปัชฌาย์ท่านทำเวชกรรม ได้โทษนะอันประณีตแล้ว ถี้อออกไปอยู่ พบพระเถระในระหว่างทาง จึงเรียนว่า ท่านขอรับ กระผมทำเวชกรรมได้โทษนะนี้แล้ว ท่านจักไม่ได้โทษนะเห็นปานนี้ในที่อื่น ขอท่านโปรดฉันโทษนะนี้ กระผมจักทำเวชกรรมแล้วนำอาหารเห็นปานนี้มาเพื่อท่านตลอดกาลเป็นนิตย์ ฯ พระเถระฟังคำของเธอแล้ว ก็นิ่งเฉยเสีย หลีกไปแล้ว ฯ พวกภิกษุมาสู่วิหารแล้ว กราบทูลความนั้นแด่พระบรมศาสดา ฯ

พระบรมศาสดาตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขึ้นชื่อว่าบุคคลผู้ไม่มีหิริ ผู้คะนอง เป็นผู้เช่นกับกา ตั้งอยู่ในอนเสนา (การแสวงหาอันไม่สมควร) ๒๑ อย่าง ย่อมเป็นอยู่สบาย ส่วนบุคคลผู้สมบูรณ์หิริโอดตปปะ ย่อมเป็นอยู่ลำบาก ดังนี้แล้ว ได้ทรงภายิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

บุคคลผู้ไม่มีหิริ กล้าเพียงดังกา มีปกติกำจัด (คุณผู้อื่น)
มักเล่นไป (เอาหน้า) ผู้คะนอง ผู้เศร้าหมอง เป็นอยู่
ง่าย ฯ ส่วนบุคคลผู้มีหิริ มีปกติแสวงหากรรมอันสะอาด
เป็นนิตย์ ไม่หุดหู่ ไม่คะนอง มีอาชีพะหมดจด
เห็นอยู่ เป็นอยู่ยาก ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า อหิริเกน คือ ผู้ขาดหิริโอดตปปะ ฯ อธิบายว่า ก็ บุคคล ผู้เห็นปานนั้น อาจเพื่ออันเรียกหญิงผู้มีใจมารดานั้นแล้ว มารดาของเรา เรียกชายผู้มีใจบิดาเป็นต้น นั้นแล โดยนัยเป็นต้นว่า บิดาของเรา ตั้งอยู่ในอนเสนา (การแสวงหาอันไม่สมควร) ๒๑ อย่าง เป็นอยู่โดยง่าย ฯ